

ZN.K.5183.46.2022.MB

Koszalin, dnia 11 października 2023 r.

Gmina Drawsko Pomorskie
Ul. Gen. Wł. Sikorskiego 41
78-500 Drawsko Pomorskie

Na podstawie art. 27 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz.U. z 2022r. poz. 840; z 2023 r. poz. 951), na wniosek z dnia 04.08.2022 r. (data wpływu 04.08.2022 r.) o wydanie zaleceń konserwatorskich dla założenia parkowego – cmentarza ewangelickiego w m. Szczytniki wpisanego do rejestru zabytków pod nr 1199 (obecnie A-2030) decyzją z dnia 18.04.1985 r., dla dz. nr 5 obr. Jelenino, gm. Drawsko Pomorskie, w zakresie oczyszczenia terenu z samosiewów, wrastających w nagrobki, mury, uczytelnienia kompozycji i układu komunikacyjnego, przeprowadzenia prac konserwatorskich przy nagrobkach i kamiennych murach, rewaloryzacji drzewostanu, przeprowadzenia prac pielęgnacyjnych przy egzemplarzach starodrzewu, uzupełniania wypadów w drzewostanie,

Zachodniopomorski Wojewódzki Konserwator Zabytków w Szczecinie wydaje

ZALECENIA KONSERWATORSKIE

dla założenia parkowego – cmentarza ewangelickiego w m. Szczytniki wpisanego do rejestru zabytków pod nr 1199 (obecnie A-2030) decyzją z dnia 18.04.1985 r., dla dz. nr 5 obr. Jelenino, gm. Drawsko Pomorskie, w zakresie oczyszczenia terenu z samosiewów, wrastających w nagrobki, mury, uczytelnienia kompozycji i układu komunikacyjnego, przeprowadzenia prac konserwatorskich przy nagrobkach i kamiennych murach, rewaloryzacji drzewostanu, przeprowadzenia prac pielęgnacyjnych przy egzemplarzach starodrzewu, uzupełniania wypadów w drzewostanie:

Założenie parkowe w m. Szczytniki wpisane jest do rejestru zabytków pod nr 1199 decyzją z dnia 18 kwietnia 1985r. Na dz. nr 5 obr. Jelenino, gm. Drawsko Pomorskie zlokalizowana jest część założenia parkowego w m. Szczytniki wpisanego do rejestru zabytków, stanowiąca teren cmentarza ewangelickiego w m. Szczytniki, ujętego również w wojewódzkiej ewidencji zabytków. Jak ustalono w wyniku kontroli przeprowadzonej dn. 17.03.2022 r., jest on zachowany w swoich granicach, zachowany drzewostan, w tym egzemplarze starodrzewu, krzewy. Układ komunikacyjny zatarty, duża ilość samosiewów drzew i krzewów, wrastające w układ, nagrobki, ogrodzenie. Układ kompozycyjny czytelny i zatraty, fundamenty muru kamiennego, obramowanie kamienne, nagrobki i część grobów ulegają destrukcji, zarośnięte, pokryte substancją biologiczną. Proces postępującej destrukcji, związany z wieloletnim brakiem użytkowania, bieżącej pielęgnacji, wynikający z sukcesji naturalnej. Mając powyższe na uwadze, jako zagrożenia należy wskazać: degradację starodrzewu, degradację układu kompozycyjnego oraz destrukcję nagrobków i murków kamiennych. Otoczenie cmentarza stanowi krajobraz wiejski, droga i drzewostan parkowy. Pismem z dnia 19.04.2022 r. wydano zalecenia pokontrolne, znak ZN.K.5180.2.2022.MB. Zgodnie z treścią zaleceń pokontrolnych, w pierwszej kolejności zalecono oczyszczenie terenu z samosiewów, wrastających w nagrobki, mury, w terminie najpóźniej do dnia 31 grudnia 2027r. Dodatkowo zalecono uczytelnienie kompozycji i układu komunikacyjnego, przeprowadzenie prac konserwatorskich przy nagrobkach i kamiennych murach, rewaloryzację drzewostanu, przeprowadzenie prac pielęgnacyjnych przy egzemplarzach

starodrzewu, uzupełnianie wypadów w drzewostanie.

W archiwum Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Szczecinie Delegatury w Koszalinie dostępna jest biała karta cmentarza w m. Szczytniki, aut. inż. Henryk Grecki, 30.09.1995 r. oraz teczka ewidencyjna założenia parkowego, pn. „Ewidencja ogólna dendrologiczno-techniczna wykonana na zlecenie Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Koszalinie Szczytniki gm. Ostrowice woj. koszalińskie Park dworski” aut. inż. Grzegorz Engel, Szczecin, listopad 1981 r.

W związku z powyższym, ze stanowiska konserwatorskiego zaleca się:

1. W pierwszej kolejności oczyszczenie terenu z samosiewów, wrastających w nagrobki, mury. Prace powinny objąć tylko samosiewy wchodzące w kolizję z układem kompozycyjnym, wrastające w nagrobki i murki. Zaleca się zachowanie pozostałych posiadających wartość przyrodniczą i krajobrazową drzew, mogących w sposób naturalny uzupełnić egzemplarze starodrzewu i krzewów, np. okalających teren cmentarza. Prace zaleca się realizować ręcznie, w sposób nie uszkadzający zabytku, w tym szaty roślinnej, systemów korzeniowych, pni i koron drzew i krzewów, runa, nie naruszający ukształtowania terenu, gleby oraz nagrobków i murków, bez karczowania.

Prowadzenie prac konserwatorskich przy zabytku, w tym usuwanie drzew lub krzewów, wymaga uzyskania pozwolenia wojewódzkiego konserwatora zabytków w formie decyzji administracyjnej, na podstawie art. 36 ust. 1 w/w ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami. Ponadto usuwanie drzew i krzewów w przypadkach określonych w przepisach ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz.U. 2022 poz. 916 z późn. zm.) wymaga uzyskania zezwolenia lub zajęcia stanowiska przez ZWKZ wydanego na podstawie tej ustawy.

2. Przeprowadzenie prac pielęgnacyjnych przy egzemplarzach starodrzewu - zaleca się opracowanie programu prac dla każdego drzewa zgodnie z zasadami obowiązującymi w zakresie dendrologii i pielęgnacji i chirurgii drzew, wraz z weryfikacją stanu fitosanitarnego drzewa, opisem i sposobem wykonania niezbędnych prac przy drzewie, przez uprawnionego specjalistę z zakresu dendrologii i chirurgii drzew oraz w przypadku takiej potrzeby opracowanie ekspertyzy dendrologicznej, z użyciem w pierwszej kolejności metod nieinwazyjnych.

Prowadzenie prac konserwatorskich przy zabytku wymaga uzyskania pozwolenia wojewódzkiego konserwatora zabytków w formie decyzji administracyjnej, na podstawie art. 36 ust. 1 w/w ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami.

3. Przeprowadzenie prac konserwatorskich przy nagrobkach i kamiennych murach – zaleca się opracowanie programu prac konserwatorskich, zawierającego jednocześnie część inwentaryzacyjną i studialną oraz przeprowadzenie prac przez uprawnionego specjalistę z zakresu konserwacji kamienia i detalu architektonicznego.

Prowadzenie prac konserwatorskich przy zabytku wymaga uzyskania pozwolenia wojewódzkiego konserwatora zabytków w formie decyzji administracyjnej, na podstawie art. 36 ust. 1 w/w ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami.

4. Uczytelnienie kompozycji i układu komunikacyjnego, rewaloryzacja drzewostanu, uzupełnianie wypadów w drzewostanie – zaleca się opracowanie analizy historyczno-kompozycyjnej, w oparciu o inwentaryzację terenową elementów zagospodarowania, inwentaryzację szczegółową szaty roślinnej, kwerendę archiwalną oraz programu prac

konserwatorskich i restauratorskich, przez uprawnionego specjalistę z zakresu konserwacji i restauracji zabytkowych parków, ogrodów i innych założeń zieleni.

Prowadzenie prac konserwatorskich, restauratorskich przy zabytku wymaga uzyskania pozwolenia wojewódzkiego konserwatora zabytków w formie decyzji administracyjnej, na podstawie art. 36 ust. 1 w/w ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami.

Opracowania, w tym inwentaryzacje, analizy studialne i program prac konserwatorskich i restauratorskich dotyczące terenu założenia parkowego powinny być sporządzone zgodnie z zaleceniami Generalnego Konserwatora Zabytków (opublikowane na stronie Narodowego Instytutu Dziedzictwa <https://nid.pl/standardy-konserwatorskie/>) m.in.:

- „Zalecenia do wykonywania mapy zasadniczej na potrzeby opracowania dokumentacji studialno-projektowych z zakresu konserwacji i restauracji parków, ogrodów i innych form zaprojektowanej zieleni, wpisanych do rejestru zabytków”,
- „Zalecenia dla inwentaryzacji szaty roślinnej w parkach, ogrodach i innych formach zaprojektowanej zieleni, wpisanych do rejestru zabytków”,
- „Zalecenia dla opracowania projektu gospodarki drzewostanem w parkach, ogrodach i innych formach zaprojektowanej zieleni, wpisanych do rejestru zabytków”,
- „Zalecenia do opracowania dokumentacji studialnej w związku z pracami konserwatorskimi, restauratorskimi i robotami budowlanymi prowadzonymi w zabytkowych w parkach, ogrodach oraz w innych formach zaprojektowanej zieleni”,
- „Zalecenia do wykonywania projektu koncepcyjnego konserwacji i/lub restauracji dla parków, ogrodów i innych form zaprojektowanej zieleni, wpisanych do rejestru zabytków”,
- „Zalecenia dla opracowania projektu gospodarki drzewostanem w parkach, ogrodach i innych formach zaprojektowanej zieleni, wpisanych do rejestru zabytków” – uzupełnienie.

5. Regulacje w zakresie uprawnień do kierowania pracami prowadzonymi przy zabytkach wpisanych do rejestru zawarte są w szczególności w art. 37a-37h w/w ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami.

Z up. ZACHODNIOPOMORSKIEGO
WOJEWÓDZKIEGO KONSERWATORA ZABYTKÓW
Kierownik Delegatury w Koszalinie

mgr Dorota Raczkowska

Otrzymują za zwrotnym potwierdzeniem odbioru:

1. Adresat
2. a/a.

Sprawę prowadzi: st. insp. ds. zab. nieruchomości mgr inż. Małgorzata Brzeska
Delegatura Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków, ul. Zwycięstwa 125, 75-602 Koszalin
tel. 094 3408152 w. 23 fax 094 3411283
<http://www.wkz.szczecin.pl> e-mail: koszalin@wkz.szczecin.pl